

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.26 (3098) ●

● ЧАЦВЕР, 17 ліпеня, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Куток Венесуэлы ў Мінску

Адзін з сталічных сквераў названы ў гонар Сімона Балівара. **Стар. 2**

Даўніна вабіць і натхняе

Ніка Ракіціна піша пра неверагодныя рэчы, але сама верыць толькі ў магію слова. **Стар. 3**

Другі старт — з Брэста

Доўжыцца пешая вандроўка падарожніка Хорста Кунта з Германіі ў беларускі горад Валожын. **Стар. 4**

Родная мова, родныя песні...

Беларускі культурны цэнтр з’явіўся ў Польшчы

Ірына Завадская

Стварэння гэтай установы польскія беларусы чакалі даўно (пра што і гаварылі падчас урачыстых імпрэз з нагоды інаугурацыі новастворанага цэнтра ў Беластоку). І толькі цяпер мары ўвасобіліся ў рэальнасць — выдавочна, што адносіны Польшчы і Беларусі выходзяць на якасна новы ўзровень.

— Гэта першы культурны цэнтр Беларусі за межамі нашай краіны, — адзначае Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Польшча Павел Ла-

тушка. — І невыпадкова мы адкрываем яго менавіта тут — нашы народы заўсёды жылі ў згодзе як добрыя суседзі, як блізкія сваякі. Вельмі важна яшчэ і тое, што ажыццявіўся гэты праект на зямлі, дзе нарадзіліся нашы вядомыя дзеячы культуры — Адам Міцкевіч, Тадэвуш Касцюшка, Ежы Гедройц, Станіслаў Манюшка, Радзівілы, Агінскія, Дамейка, шмат іншых асоб, вядомых не толькі ў Польшчы і Беларусі... Для нас асаблівае значэнне мае яшчэ і той факт, што свой культурны цэнтр мы стварылі не ў Варшаве, а ў Бе-

ластоку, дзе дагэтуль вялізная запатрабаванасць беларускай культуры, дзе беларуская меншасць пераважае. Асабіста я ўпэўнены, што новы праект будзе спрыяць галоўнаму — ствараць прызную атмосферу паміж нашымі народамі, і ўрэшце — паміж Польшчай і Беларуссю.

І госці з Беларускага міністэрства культуры, Гродзенскага і Брэсцкага аблвыканкамаў, і мясцовыя гаспадары — даследчыкі і захавальнікі беларускай культуры у Польшчы, праваслаўныя святары і бурмістры Бе-

На ўрачыстым адкрыцці цэнтра

ласточчыны — усе аднадушна назвалі стварэнне гэтага цэнтра “гістарычнай падзеяй”. А бачылі б вы, які шчыры і па-дзямашняму цёплы канцэрт наладзілі шматразовыя лаўрэаты агульнапольскіх фестываляў “Беларуская песня” Ала Каменская

і ансамбль “Прымакі” ў кампаніі спявачак з ансамбля народнай музыкі Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі “Бяседа”! На нейкі момант мне нават падалося, што я дома — родная мова, родныя песні... → **Стар. 2**

Падчас адкрыцця цэнтра публіка цёпла вітала беларускія песні ў выкананні прафесійных і самадзейных артыстаў

На радзіме Купалы

Наталля Мікалаева

У вёсцы Вязынка Маладзечанскага раёна прайшло свята паэзіі “З адною думкаю аб шчасці Беларусі”.

Свята было прымеркавана да 126-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і 60-годдзя мемуарыяльнага запаведніка “Вязынка”. Падчас урачыстасцяў выступалі беларускія пісьменнікі і фальклорныя калектывы. Была таксама адкрыта выстава народнага клуба аматараў фларыстыкі “Анюта” з Віцебска, экспазіцыя якой уключае работы, створаныя па матывах твораў Песняра.

Шчодры каравай

Ва ўмовах сусветнага харчовага крызісу Беларусь здольная нарошчваць пастаўкі сельгаспрадукцыі ў Еўропу

Вольга Бяляўская

Абвастэрэнне сітуацыі на сусветным рынку прадуктаў харчавання выгадна для Беларусі. Такую думку выказаў намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Уладзімір Гусакоў на прэс-канферэнцыі ў Мінску. Паводле слоў акадэміка, харчовы крызіс у краінах Еўропы дасць магчымасць Беларусі нарошчваць пастаўкі сельгаспрадукцыі ў гэтыя дзяржавы, а значыць, прыцягнуць дадатковыя сродкі на развіццё нацы-

янальнай эканомікі. Уладзімір Гусакоў адзначае, што сёння Беларусь поўнаасцю забяспечвае сябе прадуктамі. Аднак іх структура ў меню беларускіх грамадзян патрабуе ўдасканалення. У прыватнасці, як лічыць вучоны, неабходна павялічыць колькасць бялковага складніка ў мясной прадукцыі.

Сельгаспрадпрыемствы Беларусі плануюць нарошчваць аб’ёмы вытворчасці прадукцыі з палёў і фермаў, у тым ліку малака і мяса. “У перспектыве трэба павялічыць вытворчасці збожжа да 10 мільёнаў тон у год. Тады край-

на поўнаасцю зможа забяспечыць свае патрэбы ў збожжы для харчовых мэт і для жывёлагадоўлі, а таксама штогод атрымліваць 2-3 мільёны тон збожжа для экспарту”, — лічыць акадэмік.

Сёння многія краіны свету актыўна прымаюць меры па ўмацаванні нацыянальнай харчовай бяспекі. Узрастае падтрымка дзяржавамі сельскай гаспадаркі. Паводле слоў Уладзіміра Гусакова, так робіцца і ў Беларусі: штогод на гектар сельгасугоддзяў дзяржава выдаткоўвае ў сярэднім амаль паўмільёна беларускіх рублёў.

ВЕСТКИ

Добры падмурак

Людміла Сцяпнова

Трансгранічныя кантакты рэгіёнаў Беларусі і Украіны набіраюць моц.

У Чарнігаве адбылася сустрэча прадстаўнікоў прыгранічных рэгіёнаў сямі абласцей — Гомельскай, Брэсцкай, Кіеўскай, Жытомірскай, Валынскай, Ровенскай і Чарнігаўскай — з удзелам кіраўнікоў аддзяленняў Беларускай і Украінскай гандлёва-прамысловых палат. Яе ўдзельнікі абмеркавалі цяперашні стан, асноўныя праблемы і перспектывы прыгранічнага супрацоўніцтва, дамовіўшыся ўзмацняць рэгіянальныя сувязі.

У сустрэчы таксама прынялі ўдзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ва Украіне Вялянцін Вялічка і Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Украіны ў Беларусі Ігар Лыхавы. Па яе выніках кіраўніцтвам сямі рэгіёнаў падпісаны пртатакол аб далейшым развіцці трансгранічнага супрацоўніцтва ў знешнеэканамічнай, гуманітарнай і культурнай сферах.

Наступную сустрэчу на міжрэгіянальным узроўні вырашана правесці ў снежні ў Гомелі.

Па старонках аўдыёкніг

Жанна Котава

Выдавецтва “Вышэйшая школа” пачынае масавы выпуск электронных выданняў.

Дырэктар выдавецтва Аляксандр Нячай адзначае, што яшчэ летась было выпушчана 13 назваў электронных выданняў — дапаможнікі па замежных мовах. Сёлета падрыхтаваны мультымедычны дадатак да практыкума па эстэтыцы. А хутка будзе набыта новае абсталяванне для тыражавання дыскаў. Увогуле плануецца выпускаць электронныя дадаткі да гукавых дапаможнікаў, навучальных і метадычных матэрыялаў па замежных мовах, самастойныя мультымедычныя выданні.

У “Вышэйшай школе” будуць выпускацца таксама аўдыёкнігі з твораў беларускай і сусветнай класікі, у тым ліку тэматычныя падборкі твораў. Выдавецтва мае намер выпускаць мультымедычныя выданні і дадаткі па краязнаўчай тэматыцы — для таго, каб папулярызаваць турызм.

Куток Венесуэлы ў Мінску

Сталічны сквер названы ў гонар Сімона Балівара

Вольга Карней

Плошча Бангалор, Чанчуньскі і Сэндайскі скверы, вуліца Мельнік-кайтэ, бульвар Тараса Шаўчэнкі... Спіс можна працягнуць і далей, але ці трэба? Нават гэтыя нешматлікія прыклады выяўляюць тую павагу, з якой ў Мінску ставяцца да гарадоў-пабрацімаў, нацыянальных герояў і дзеячаў культуры іншых краін. Нядаўна часцінку сваёй гісторыі ў сталіцы пакінула і Венесуэла — адзін з маляўнічых сквераў цяпер носіць імя Сімона Балівара.

Ён — барацьбіт за незалежнасць Венесуэлы і іншых іспанскіх калоній у Паўднёвай Амерыцы. Яго асоба — знакавая для ўсяго кантынента. У гонар Балівара названая цэлая краіна — Балівія, акрамя таго, грашовая адзінка і самая высокая гара ў Венесуэле, венесуэльскі маладзёжны аркестр... Тысячы кіламетраў не сталі перашкодай, каб ушанаваць памяць героя і ў Беларусі. Пакуль у мінскім скверы ёсць толькі памятная дошка, але з цягам часу тут з'явіцца і помнік паўднёваамерыканскаму герою-вызваліцелю. Хутчэй за ўсё гэта будзе бюст, выкананы беларускімі скульптарамі.

Па словах Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла ў Беларусі Амерыка Дыяса Нуньеса, цяпер у яго суайчыннікаў у беларускай сталіцы ёсць месца, дзе яны могуць адзначаць сваё нацыянальнае свята, ладзіць канцэрты, увогуле, праводзіць самыя розныя мерапрыемствы. У сваю чаргу мінчане ці госці сталіцы, завітаўшы сюды,

Прыхільнікі беларуска-венесуэльскага сяброўства віталі адкрыццё мемарыяльнай дошкі С. Балівара

змогуць бліжэй пазнаёміцца з далёкай для іх краінай. Несумненна, палітычнае ўзаемапаразумненне і эканамічнае партнёрства — моцны падмурак для сяброўства. Але сапраўды зблізіць людзей здольная менавіта культура. На шчасце, прадставіць здабыткі венесуэльскай культуры ў Мінску цяпер ёсць дзе. Першым сквер імя Сімона Балівара “апрабаваў” танцавальна-музычны ансамбль “Фальклор Качэнсэ”, які прыехаў у Беларусь з гастролямі. Такіх незвычайных песень тут дагэтуль не чулі, такіх касцюмаў і танцаў — яшчэ не бачылі.

Новым крокам краін насустрач

стане ўстанаўленне пабрацімскіх сувязяў паміж Мінскам і Каракасам. Пагадненне ўжо рыхтуецца да падпісання. А ў хуткім часе яно павінна рэалізавацца ў разнастайных сумесных праектах.

Адкрыццё памятнай дошкі Балівара ў Мінску было прымеркавана да Дня Незалежнасці Венесуэлы. Дарэчы, гэта свята амаль супадае з беларускім — розніца ўсяго ў два дні. Азіраючыся ў мінулае, бачыш: лёсы Венесуэлы і Беларусі блізкія як і гэтыя даты. Народы абедзвюх краін паклалі нямала сіл, каб адстаяць права на самастойнасць. “Мы захапляемся свабодалюбствам

беларускіх людзей, — заўважыў падчас урачыстасцяў венесуэльскі пасол. — І вобраз Сімона Балівара, які сімвалізуе нацыянальную незалежнасць, не павінен быць чужым для беларусаў”.

Свае імёны-сімвалы ёсць у кожнай краіны. У Беларусі, напрыклад, гэта Францыск Скарына і Ефрасіння Полацкая, чые імёны непарыўна звязаныя з асветніцтвам. Цікава, ці маглі б у Каракасе з’явіцца скверы, названыя ў іх гонар? Амерыка Дыяс Нуньес упэўніў: трэба толькі ўнесці прапанову. А адлегласць, як ужо высветлілася, не перашкода.

Творчасць уразіла

Таццяна Паляжай

Пасол Вялікабрытаніі Найджэл Гулд-Дэвіс высока ацаніў мастацкія здольнасці беларускай моладзі.

Падводзячы вынікі мастацкага конкурсу, арганізаванага брытанскім пасольствам у Мінску з нагоды Дня нараджэння каралевы, кіраўнік дыпламіі адзначыў высокую якасць прысланых работ і разнастайнасць творчых падыходаў. Удзельнікам конкурсу прапаноўвалася адлюстраваць у мастацкіх творах свае ўяўленні аб сувязях паміж Беларуссю і Вялікабрытаніяй.

Журы, у склад якога ўвайшла таксама і старшыня праўлення Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Ніна Іванова, выбрала пераможцаў у трох узроставых катэгорыях: ад 5 да 10 гадоў, ад 11 да 16 і ад 17 да 25. Уладальнікам гран-пры за лепшую работу стала Міраслава Кузьмар з Ваўкавыска. “Такі мастацкі конкурс мы правялі ўпершыню. Аднак гэты эксперымент цалкам сябе апраўдаў, і я спадзяюся, што мы зможам праводзіць яго штогод. Журы было ўражана як крэатыўнасцю ідэй, так і майстэрствам іх выканання. Няма сумненняў у тым, што беларусы — гэта нацыя мастакоў”, — падкрэсліў пасол Вялікабрытаніі Найджэл Гулд-Дэвіс.

Родная мова, родныя песні...

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

— Адно, што магу сказаць з нагоды стварэння гэтага цэнтра ў Беластоку: я вельмі шчаслівы. Шчаслівы і як віцэ-прэзідэнт горада, і як беларус, — прызнаецца намеснік мэра Беластока Аляксандр Сасна. — Мяркуюце самі: з’явіўся цэнтр, які будзе ўплываць на ўсю Беласточчыну, які адным фактам свайго існавання будзе сцвярджаць пра тое, што беларусы тут заўжды былі, ёсць і будуць... У наступным годзе ў Беластоку адбудзецца міжнародны кангрэс эсперантыстаў (прымеркаваны акурат да 150-годдзя “бацькі” эсперанта Людвіка Заменгофа, які тут нарадзіўся). Дык вось, мы падрыхтавалі фільм, дзе паказваем, адкуль у Заменгофа ўзялася ідэя стварыць універсальную мову для чалавецтва — у нашым горадзе здаўна жылі побач не толькі палякі і беларусы, але й французы і рускія, немцы

і яўрэі. Іх старажытная спадчына захвалася ў нашай архітэктуры, у побытавых звычках... Але завяршаецца гэты фільм выступленнем самадзейных артыстаў з вескі Арэшкава, якія спяваюць на беларускай мове. Разумеюце, мы ганарымся, хвалімся, што тут жывуць беларусы, захоўваючы сваю нацыянальную адметнасць!.. Я разумею, што ёсць вялікая палітыка, але для абмену выставамі, артыстамі, спартсменамі, дзіцячымі ці маладзёвымі калектывамі палітыка не патрэбна. Трэба толькі, каб беларусы ў Гродне і Беластоку жылі адной сям’ёй, каб краіны Польшча і Беларусь разумелі адна другую...

Зрэшты, між сабою нашы людзі заўжды здолеюць дамовіцца. Тым больш, што апошнім часам вывучэнне польскай мовы на Беларусі — справа даволі папулярная. І ў Беластоку сёлета з’явілася першая паўнаватасная беларускамоўная школа.

Сапраўднае адчуванне свята

Першае Купалле ўдала арганізавала і правяло беларускае культурнае таварыства з латышкага горада Ялгавы

На Купаллі ў Ялгаве выступілі артысты фальклорнага гурта “Світанак”

Галіна Аляксандрава

На Палацавай плошчы горада ўвечары сабраліся ялгаўчане, для якіх Беларусь — родная старонка. Прышлі і прадстаўнікі іншых нацыянальна-культурных таварыстваў Ялгавы, каб адзначыць Купалле, народнае свята летняга сонцатаяння. Мэр горада Андрэй Равіньш ад імя прадстаўнікоў мясцовага самакіра-

вання павіншаваў усіх са святам, а потым разам з першым сакратаром Пасольства Рэспублікі Беларусь у Латвіі Яўгенам Красціным распаліў вогнішча.

Плошчу яшчэ залівала сонечнае святло, аліпеньскія грымоты, якія час ад часу чуліся з неба над палацам, заглушаліся апладысмантамі ў адрас удзельнікаў канцэрта — фальклорнага калектыва “Світанак” бе-

ларускага цэнтра “Крок” з літоўскага горада Вісагінас. Артысты прыехалі да беларусаў Ялгавы, каб разам адзначыць свята. Выступаў таксама рыжскі танцавальны ансамбль “Івушка” і мастацкі калектыў Ялгаўскага таварыства “Лянок”.

Увогуле, гэта было першае Купалле, якое арганізавала і правяло беларускае таварыства у Ялгаве. Пасля

заканчэння канцэрта на памяць пра свята ў Ялгаве былі ўручаны падарункі і кветкі Валянціне Лайзане — кіраўніку калектыву “Івушка”, Марыі Елісеевай — кіраўніку ансамбля “Лянок”, Алегу Давыдзюку — каардынатару беларускага цэнтра “Крок” з горада Вісагінас (Літва). Дарэчы палова ўдзельнікаў фальклорнага калектыва “Світанак” з гэтага цэнтра — спецыялісты Ігналінскай атамнай станцыі. Энергетыкам-атамшчыкам, якія спяваюць у ансамблі, так спадабалася Ялгава, што яны паабяцалі прыехаць сюды з канцэртамі яшчэ раз.

У завяршэнне Купальскага вечара ў Ялгаве адбыўся “зьялены баль”, на якім усе глядачы змаглі ад душы патанцаваць пад знаёмыя мелодыі розных гадоў. Дарэчы, у гэты дзень і само надвор’е садзейнічала таму, каб людзі на беларускім свяце, на якім сімвалічна ў вогнішчы спальваюцца ўсе турботы, смуткі, крыўды, адчувалі сябе шчаслівымі.

Даўніна вабіць і натхняе

Ніка Ракіціна піша пра неверагодныя рэчы, але сама верыць толькі ў магію слова

Фантастыка па-ранейшаму карыстаецца папулярнасцю. У мінскіх кнігарнях гэтым жанрам звычайна занятая не адна паліца. Твораў выходзіць сапраўды шмат, але многія з іх вельмі ўжо падобныя адзін да аднаго. Зрэдку трапляе нешта насамрэч арыгінальнае, скардзяцца літатурныя гурманы. І вось нядаўна з'явілася выданне, якое, здаецца, здолее дагадзіць нават самым пераборлівым. Гэта — раман "Ганітва" Нікі Ракіцінай. Доказам творчай індывідуальнасці аўтаркі, як вядома, стала ўзнагарода на фестывалі "ЕўРасКон-2008" — званне лепшага маладога пісьменніка-фантаста Еўропы.

Цікава, але настаўніца з Гомеля захапляецца зусім не Джонам Толкіенам і яго "Уладаром кольцаў". Яе кумір — Уладзімір Караткевіч. Ніка Ракіціна называе яго сапраўдным волатам слова і працягвае распачату традыцыю — распавядае пра гісторыю Вялікага княства Літоўскага. Толькі класік калісьці скарыстаў для гэтага дэтэктыў, яна ж — фэнтэзі

Вольга Карней

— Вас называюць паслядоўнай Уладзіміра Караткевіча, а "Ганітву" — рэхам "Дзікага палявання караля Стаха". Як вы да гэтага ставіцеся?

— Такое параўнанне не можа не цешыць. Дарэчы, з кнігамі Караткевіча пазнаёмілася яшчэ ў дзяцінстве. Першы яго твор мне прынес бацька. То быў "Хрыстос прыямліўся ў Гародні". Уявіце: дзесяцігадовая дзяўчынка прадзіраецца скрозь нетры мудрагелістай гісторыі. Дзякуючы юнацкай упартасці ў сюжэце разабралася даволі хутка, у некаторых герояў проста ўлюблася. Потым трапіла ў рукі "Дзікае паляванне караля Стаха"... Большай асалоды ад кнігі дагэтуль не атрымлівала. Памятаю, як захацелася рэканструяваць убранне галоўнай гераіні — так цудоўна яно было апісана ў творы!

Пасля, ва ўніверсітэце, шмат даследвала творчасць Уладзіміра Сямёнавіча. Я ўжо збіралася ехаць да яго са сваёй дыпломнай работай, як прыйшла вестка, што пісьменніка не стала. На жаль, пазнаёміцца так і не давялося.

— Ваша фэнтэзі па матывах гісторыі ВКЛ — адзінае ў сваім родзе?

— Прынамсі, нічога такога я больш не сустракала. Заўважу, што "Ганітва" — гэта не чыстае фэнтэзі. У мяне атрымалася сумесь з гісторыі і міфалогіі. У аснове сюжэта ляжыць

паўстанне 1830-1831 гадоў, якое пададзена з украпінамі легенд. Раман можна аднесці і да рэтра-дэтэктыва: тут ёсць злачынствы, пошукі вінаватых. Увогуле, доўга не магла вызначыць жанравую прыналежнасць "Ганітвы", у рэшце рэшт спынілася на фэнтэзі.

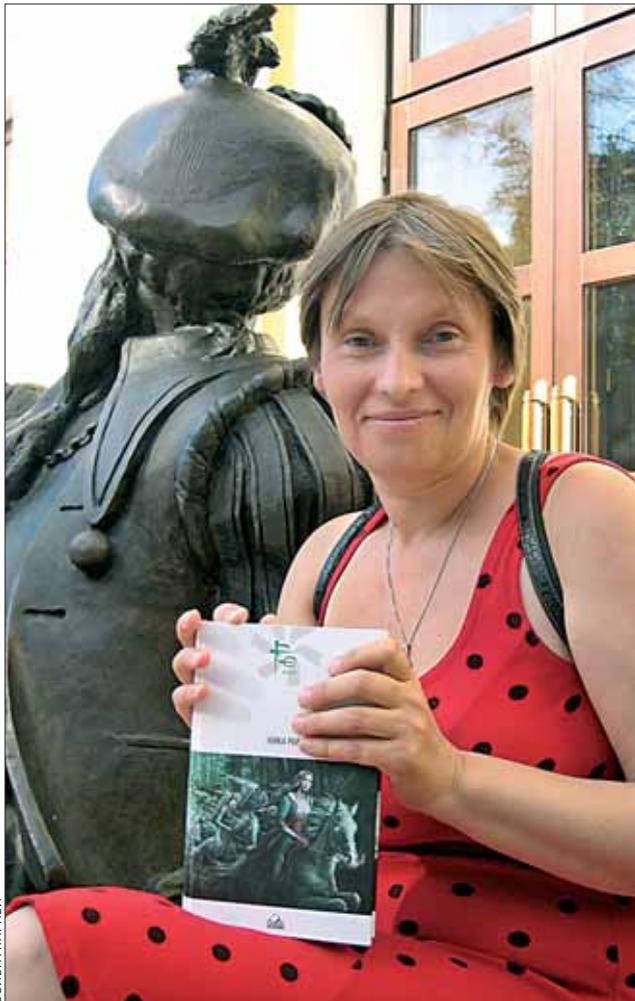
— Усе фантастычныя моманты ў кнізе запазычаны з фальклору?

— Не, некаторыя прыдумала сама. Адзін з іх — паданне пра ваўкоў Марэны, славянскай багіні зымы і смерці. Усе, хто ні чытаў твор, былі ўпэўнены, што такая легенда насамрэч існуе: трэба толькі пашукаць у энцыклапедыі. Не верылі, што яе аўтар я: так арганічна выдумка ўпісалася ў рэальную міфалогію.

— Наколькі мне вядома, збіраючы дакументальны матэрыял, вы не толькі адпаведнай літаратурай карысталіся, але і па гістарычных мясцінах падарожнічалі. Што запомнілася больш за ўсё?

— Самыя яркія ўражанні пакінуў горад Краслава, што ў Латвіі. Там знаходзіцца палац графа Адама Плятэра. Надзвычай прыгожае месца: над будынкам, нібы кароны, узвышаюцца какашнікі, шмат дэкаратыўных дробязяў. Ідзеш па парку, што абступае палац, зеляніна раптам распадаецца — і перад вычыма паўстае бліскучая роўнядзь Дзвіны. Неверагодны кравід! Дзівосны ўспамін і пра Музей драўлянага дойлідства ў Строчыцах. Столькі новага

даведлася там пра побыт беларусаў. З задавальненнем блукала між хутароў, доўга разглядала самаробныя дзіцячыя хадункі... Усё, што ўбачыла ў вандрцоўках, перанесла на старонкі "Ганітвы". Дарэчы, збіраць дакументальны матэрыял я пачала задоўга да напісання кнігі. Мяне вельмі цікавіў лёс Эміліі Плятэр — гераіні паўстання 1830-1831 гадоў. Ліцвінку не раз параўноўвалі з Жаннай Д'арк, менавіта ёй Адам Міцкевіч

ВОЛЬГА КАРНЕЙ

У Нікі Ракіцінай яшчэ шмат творчых задумаў прывяціў верш "На смерць палкоўніка". Пра жанчыну, чьё імя стала сімвалам патрыятызму і барацьбы за незалежнасць, збіралася напісаць гістарычны раман. У гэтым жанры нічога не атрымалася: умяшалася захапленне містыкай.

— Самі ў магію верыце?

— Шчыра кажучы, не. Можа толькі ў магію слова. Інакш не стала б пісьменніцай.

— Якім вы бачыце свайго чытача?

— Гэта — адукаваны чалавек, які добра ведае гісторыю. Інакш яму будзе складана разабрацца ў сюжэтных перапляценнях, многіх рэчаў ён проста не зразумее. Напрыклад, у творы ёсць карчмар Коця Баршчэўскі, які збіраецца напісаць кнігу "Лейтава ў фантастычных апавяданнях". Чалавек дасведчаны адразу ўловіць паралель з Янам Баршчэўскім і яго "Шляхцічам Завальнёй, або Беларуссю ў фантастычных апавяданнях". Разгадаць гэтую і іншыя галаваломкі, рассыпаныя па рамане, можа толькі эрудзіраваны чытач. Менавіта ён, разлічваю, атрымае ад "Ганітвы" асалоду.

— Кніга напісаная на рускай мове. Каб з вашым поглядам на гісторыю прадкаў маглі пазнаёміцца ўсе сучаснікі, было б мэтазгодна зрабіць пераклад на беларускую, літоўскую, польскую і ўкраінскую мовы. Што думаеце на гэты конт?

— Я не супраць. Галоўнае — знайсці добрых перакладчыкаў. Колькі раз пераконвалася, што поспех кнігі для шырокага чытача шмат у чым залежыць ад перакладу. Мне, напрыклад, рускамоўныя версіі твораў Караткевіча не ўсе падабаюцца. Не хачу нікога пакрыўдзіць. Але нават тым, хто дрэнна ведае беларускую мову, раю пачытаць класіка ў арыгінале. Задавальненне, на маю думку, атрымліваеш удвая, а то і ўтроя большае.

— Журны "ЕўРасКона" высока ацаніла кнігу. А ці былі негатыўныя водгукі?

— Напэўна былі, але да мяне чамусьці не дайшлі (усміхаецца). Увогуле, раман чытачам падабаецца. Некаторыя па начах за ім сядзелі — не маглі адарвацца, а потым на працу спазняліся. Да мяне не адзін ліст з такімі гісторыямі прыходзіў.

Важным для мяне быў "вердыкт" расійскага

крытыка Дзмітрыя Валадзіхіна. Ён часта рэцэнзуе фантастыку. Мне напісаў нешта накшталт: у Вас атрымалася стварыць кнігу для разумнага чытача, кнігу самабытную і арыгінальную. Дзмітрый паспрабаваў параўнаць раман з творамі іншых фантастаў і не знайшоў аналагаў. Было вельмі прыемна. Хутка ў расійскай перыёдыцы павінна з'явіцца яго рэцэнзія на "Ганітву".

— Ці адрозніваецца еўрапейскае фэнтэзі ад славянскага?

— Ведаецца, я не падзяляю літаратуру на нямецкую, французскую, чэшскую, беларускую... Для мяне існуюць толькі якасныя творы і тыя, што напісаны па-дылетанцку. Сёння выдаецца шмат забаўляльнай фантастыкі: "праглынуў" кнігу, а назаўтра і не ўспомніш, пра што яна. Трэба, каб у творы была духоўная база. Літаратура вышэйшага гатунку павінна быць гуманістычнай, падтрымліваць агульначалавечы каштоўнасці.

— Вы не толькі пісьменніца, але, як і ўсе, — чытач. Якой літаратуры аддаеце перавагу?

— Я прыхільніца класікі. Люблю Аляксандра Бяляева, Рэя Брэдберы. З беларускіх аўтараў падабаюцца Міхась Лынькоў, Янка Маўр і, канешне ж, Уладзімір Караткевіч. Так здарылася, што сярод маіх сяброў няма мала літаратараў, чытаю іх творы таксама.

— Будзеце працягваць пісаць на гістарычную тэму?

— Я вялікі эксперыментатар. У маім "рэпертуары" ўжо ёсць аповесці пра піратаў, гумарыстычныя дэтэктывы, дзіцячыя казкі, цяпер працую над раманам па сюжэце кам'ютэрнай гульні "Старажытныя скруткі III: Морровінд". Хочацца паспрабаваць яшчэ шмат чаго, таму гісторыяй абмяжоўвацца не збіраюся.

Падарожжа да вікінгаў

Вольга Бяляўская

Беларускія і шведскія вучоныя плануюць пашырыць супрацоўніцтва ў археалогіі

У апошнія гады супрацоўнікі навуковых устаноў і прадстаўнікі музеяў Швецыі перыядычна наведваюць Беларусь, прымаюць удзел у археалагічных даследаваннях на тэрыторыі краіны. Як расказаў загадчык сектара археалогіі сярэднявечнага перыяду Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Аляксандр Мядведзеў, шведскія спецыялісты гатовы і ў далейшым падтрымліваць кантакты з беларускімі калегамі.

Будзе актывізаваны абмен студэнтамі і аспірантамі. Дарэчы,

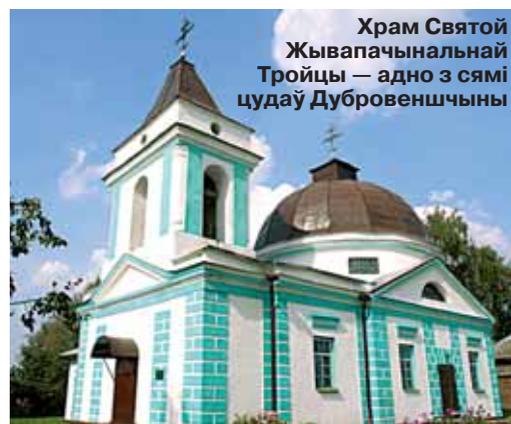
сёлета шведскія спецыялісты працягалі ў Беларусі дзяржуніверсітэце серыю лекцый пра асаблівасці правядзення археалагічных даследаванняў у сваёй краіне. "Замежныя госці высока ацанілі ўзровень падрыхтоўкі беларускіх студэнтаў, — адзначыў А. Мядведзеў. — Яны таксама запрасілі аспірантку Інстытута гісторыі НАН Беларусі Зою Харытановіч прыняць удзел ва ўнікальных даследаваннях на востраве Готланд у Швецыі".

Готланд — самы вялікі востраў Швецыі. На яго тэрыторыі захаваўся артэфакты, мемарыялы, а таксама рэшткі пасяленняў з часоў вікінгаў і Сярэднявечча. Іх вывучэнне прадстаўляе вялікую цікавасць для сусветнай археалогіі.

Славуцасці выбіралі грамадою

Турыцкая карта "Сем цудаў Дубровеншчыны" была прадстаўлена на 15-м Міжнародным фестывалі "Дняпроўскія галасы ў Дуброўна".

У выніку тэлефоннага галасавання, якое праводзілася сярод жыхароў раёна, было вылучана сем славуцасцяў гэтага рэгіёна Віцебскай вобласці. Імі сталі гарадзішча, датаванае I тысячагоддзем да нашай эры, Святая Барадзінцаўская крыніца, 400-гадовы дуб-волат, рака Дняпро, два помнікі дойлідства — XVII і XVIII стагоддзяў, а так-

Храм Святой Жывапачынальнай Тройцы — адно з семі цудаў Дубровеншчыны

БЕНА

сама фестываль "Дняпроўскія галасы ў Дуброўна".

Фестываль, дарэчы, быў задуманы як свята культур народаў Беларусі, Расіі і Украіны, якія па-

яднаны Дняпром.

Гэтыя прыродныя, архітэктурныя, гістарычныя і культурныя аб'екты вылучаны з 35 намінаў падчас акцыі, якая стартвала па ініцыятыве мясцовых улад, гісторыкаў-краязнаўцаў, бібліятэкі і раённай газеты. Карта "Сем цудаў Дубровеншчыны" стане асновай для турысцкага маршруту па рэгіёне.

У цяперашнім фестывалі, які праходзіў у Дуброўна, па традыцыі прымалі ўдзел калектывы народнай песні і музыкі з Беларусі, Расіі, Украіны, Літвы, Латвіі. Гасцямі свята ўпершыню сталі музыкі з Польшчы.

Другі старт — з Брэста

Доўжыцца пешая вандроўка падарожніка Хорста Кунта з Германіі ў беларускі горад Валожын

Іван Ждановіч

Наша газета паведамляла ўжо, што Хорст Кунт з горада Фленсбурга выправіўся ў доўгую дарогу яшчэ ў маі. Планаваў прайсці пешшу ўвесь маршрут з Нямецчыны ў Валожынскі дзіцячы дом — каля 2 тысяч кіламетраў. Аднак на першым этапе яму ўдалося адолець толькі крыху больш за 800 кіламетраў.

За яго плячыма — нямецкія гарады Шлезвіг, Кіль, Любэк, Шверын, Густаў, Цецяраў, Нойбрандэнбург, а таксама польскія Шчэцын, Старград-Шчэцыньскі, Свідрын, Драўска-Паморскі. Штодзень ён праходзіў па 25-30 і нават болей кіламетраў пешшу, з цяжкім рюкзаком. Аднак на тэрыторыі Польшы ў сярэдзіне чэрвеня Хорсту Кунту прыйшлося перапыніць вандроўку, як гаворыцца, “па тэхнічных прычынах”: зламаны адабралі ў яго грошы, некаторыя каштоўныя рэчы і моцна пашкодзілі плячо. Пры дапамозе добрых людзей Хорст дабраўся да Мінска, дзе яму была аказана необходимая медыцынская дапамога.

І вось цяпер Хорст Кунт,

аднавіўшы сілы, прадаўжае пешую вандроўку, стартаваўшы 10 ліпеня з Брэста. Каб хада па Беларусі была больш камфортнай, мінскія сябры дапамаглі яму набыць невялікі веларыччэп вытворчасці Мінскага мотавелазавода. “Супер!” — бадзёра ацаніў ён гэты набытак, і нават зрабіў ужо невялічкае ўдасканаленне, каб падчас хады не натруджаць лямкаю пашкоджанае плячо. Прызнаваўся: рюкзак вагою за 20 кілаграмаў значна абцяжарваў і думкі, настрой падчас хады. З улікам жыццёвых абставінаў Хорст крыху скараціў маршрут — ён праляжа па Беларусі праз Камянец, Пружаны, Ружаны, Слонім, Гарадзішча (Баранавіцкі раён), Мір, Стоўбцы, Івянец і завершыцца ў Валожынскім дзіцячым доме. Улічваючы “польскі інцыдэнт”, журналісты беларускіх рэгіянальных газет намераны аказаць Хорсту Кунту паходзе падарожжа неабходную падтрымку.

У падарожніка даўнія сувязі з Беларуссю. Больш за 16 гадоў ён супрацоўнічае з Дзіцячым фондам Беларусі, аказвае гуманітарную дапамогу дзіцячым

Хорст Кунт не губляе аптымізму

дамам у Ваўкавыску, Рудзенску, шэфствуе над дзіцячымі домам у Валожыне. Супрацоўнічае таксама з грамадскім аб’яднаннем “Беларускі саюз ветэранаў вайны ў Афганістане” і прадпрыемствам “Баркас” грамадскага аб’яднання “Беларускае таварыства інвалідаў”. У Мінску жыве яго прыёмная дачка Ганна: ужо 16 гадоў як Хорст Кунт і яго жонка сталі для бела-

рускай сіраты бацькамі.

Вандраванне — гэта арыгінальны “падарунак” Хорста Кунта самому сабе да 65-годдзя. Ён мае намер расказаць пра падарожныя ўражанні як немцам, так і беларускім чытачам, таму адкрыты для кантактаў з людзьмі. Спадзяецца, што на некаторых участках беларускага шляху ў яго будуць надзейныя спадарожнікі.

Спевы ў Студзіводах

Традыцыі і сучаснасць

Дзіяна Грышанава,
Адам Мальдзіс

Да загадка абвешчаных увёсцы Студзіводы Падляскага ваяводства (Польшча) дзеянню міжнароднага ўзроўню адзін з аўтараў спачатку аднёсся стрымана: ну што можа зрабіць сціплы Музей малой айчыны, заснаваны ў правінцыі, без выразных культурна-этнаграфічных традыцый, а значыць, і без кадраў. Як ён здолее праводзіць складаныя фестывалі?

Але, аказваецца, кадры ўжо былі. Яны ў патэнцыі ёсць, дарэчы, у кожнай мясціне, толькі іх трэба разбудзіць, ажывіць, аб’яднаць. У Студзіводах такім энтузіястам аказаўся Дарафей Фіёнік. У інфармацыйнай базе “Толасу Радзімы” мы знайшлі выразку становаўчай рэцэнзіі на грунтоўную кніжку Д. Фіёніка “Народны строй беларусаў Падляшша” (на польскай мове). Напісана праца на падставе матэрыялаў выставы, якая прайшла летам 2005 года ў Музеі Бельска-Падляскага. Д. Фіёнік быў яе куратарам, і таму з веданнем справы склаў каталог, куды ўвайшлі таксама архіўныя здымкі і звесткі. Кніга вывела яе аўтара ў шэрагі аўтарытэтных даследчыкаў народнай творчасці славян.

Недавер выклікаў і абвешчаны Музеём малой айчыны штогадовы Міжнародны фестываль веснавога фальклору “Там по маёву росе” (назва — паводле мясцовай, падляскай

гаворкі беларускай мовы). Спачатку свята здавалася нейкім абстрактным, “усядным”. Але нарэшце арганізатары знайшлі канкрэтны і таму плённы падыход: супастаўляць падляскія і палескія традыцыі, кожны фестываль прысвячаць аднаму пласту веснавога фальклору.

Сёлета, 5-8 чэрвеня, ладзілі традыцыйны абрад веснавога цыкла “Куст”: дзве дзяўчыны, прыздобленыя кляновымі лістамі, а ўслед за імі дзве групы спевакоў, палеская і падляская, выйшлі з музея і прайшлі вуліцамі Студзіводаў. Потым усе скіраваліся ў павятовы горад Бельск-Падляскі, выступілі там каля рагушы і ў Доме культуры, запрасілі слухачоў у студзіводскі музей, наведалі яшчэ суседнія вёскі Буды, Рыбалы і Рудуты. У выніку фестываль усё абрастаў і абрастаў новымі ўдзельнікамі, ператварыўся ў народнае свята.

Пяты Міжнародны фестываль веснавога фальклору меў дзве адметныя рысы. Першая — асабліва ўвага да дзялення караваю. Летась гэты абрад паказвалі пераважна гурты з Палесся — сёлета да іх далучыліся ансамблі “Жэмэрва” і “Антракт” з Бельскага дома культуры, “Падляскае вяселле з прыхода Ласінка” і нават рэгіянальны ансамбль курпяў з цэнтральнай Польшчы. І другая рыса: новыя ўдзельнікі з беларускага Палесся, прычым некаторыя з іх раней не выязджалі ні на якія канцэрты і фестывалі.

Скульптуры на вадзе

Ірына Трубач

Пара бронзавых лебедзяў прыжылася на рацэ Гараднічанка.

Скульптурную кампазіцыю “Вернасць” стварыў гродзенскі скульптар Уладзімір Панцэлеў. Бронзавую 640-кілаграмовую скульптуру ўсталявалі на спецыяльным пантоне.

Упрыгожванне гістарычнага цэнтра Гродна малымі архітэктурнымі формамі пачалося летам 2007 года. Тады ў гарадскім парку з’явіўся бронзавы “Гараджанін XVIII стагоддзя”. А летась быў праведзены конкурс на лепшыя эскізы гарадскіх скульптур. Дзве аўтарскія работы У. Панцэлева — “Купідон” і “Вернасць” — і з’явіліся ў горадзе.

З таленавітых выканаўцаў — у лаўрэаты

Гран-пры фестывалю “Берагіня” заваявала юная салістка з Мінскай вобласці

Таццяна Шур

Падведзены вынікі V Рэспубліканскага фестывалю фальклорнага мастацтва “Берагіня”, які адбыўся ў гарадскім пасёлку Акцябрскі Гомельскай вобласці. Фестываль сабраў каля 700 удзельнікаў з Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы і Малдовы. Беларускія творчыя калектывы ў межах фестывалю таксама прынялі ўдзел у рэспубліканскім турніры салістаў-выканаўцаў твораў народнай спадчыны, турніры дзіцячых і маладзёжных фальклорных калектываў і ў рэспубліканскім конкурсе танцавальных пар выканаўцаў народных бытавых танцаў.

Гран-пры турніру салістаў-выканаўцаў твораў народнай спадчыны заваявала выхаванка фальклорнага калектыву “Берагі-

Фальклорная спадчына — крыніца іх натхнення

ня” Барысаўскага раёна Мінскай вобласці Ганна Кудрашова. Першае месца ў гэтым творчым спаборніцтве сярод дзяцей заваяваў

Яўген Сільвановіч, выхаванец узорнага фальклорнага калектыву “Сунічкі” Стайскай дзіцячай школы мастацтваў Віцебскай

вобласці.

Пераможцамі V рэспубліканскага конкурсу танцавальных пар выканаўцаў народных бытавых танцаў сярод дзяцей сталі ўдзельнікі ўзорнага фальклорнага ансамбля “Цярэшкавы шчодрыкі” (Акцябрскі раён) Юлія Любанец і Аляксандр Кандраценка, сярод моладзі — выканаўцы маладзёжнай фальклорнай групы “Пасаг” (Акцябрскі раён). Звання пераможцаў III рэспубліканскага турніра дзіцячых і маладзёжных фальклорных калектываў удастоены дзіцячы фальклорны ансамбль “Нашчадкі” (Мінская вобласць) і маладзёжная фальклорная група “Пасаг” (Акцябрскі раён).

Варта адзначыць, што “Берагіня” з’яўляецца візітнай карткай Акцябрскага раёна. З 2004 года фестываль набыў статус рэспубліканскага.